

సంగ్రహణాత్మక మదింపు - 2 - 2016 - 2017

**సాంఘికశాస్త్రం
(తెలుగు మీడియం)**

SET - I

తరగతి : 9 (పేపర్ 1)

మూల్యాంకనా సూత్రాలు

**పార్ట్ - ఎ
SECTION - I**

1. 1. 'V' ఆకారపు లోయలు 2. గార్జెన్ 3. అగాధధరి
4. చముకు మడుగు 5. ఆక్సీజో సరస్సు 6. డెల్టా 1మా॥
2. కనీస మద్దతు ధర (Cr) [M = Minimum, S = Support, P = Price] 1మా॥
3. గమనిక:- స్కేలు ప్రకారం గీయనవసరం లేదు..... చిత్తు పటం సరిపోతుంది.
చిత్తు పటానికి 1/2 మార్కు మరియు మ్యాప్ కు 1/2 మార్కు 1మా॥
4. విద్యార్థులకు అవగాహన కార్యక్రమాలు...., టి.వి. కార్యక్రమాలు, నాటికలు- Teli films, Posters(గోడపత్రికలు), కరపత్రాలు, పాటలు, కాలుష్య కారకాలపై పన్ను, అపరాధ రుసుము వసూలు చేయడం, (సంబంధిత ఏదైనా కార్యక్రమాలకు) 1/2 + 1/2 మార్కులు 1మా॥

SECTION - II

5.

వాతావరణం	శీతోష్ణస్థితి
1. తక్కువ కాలానికి వివరించడానికి వాడతారు	1. దీర్ఘకాల సగటును వివరించడానికి వాడుతారు.
2. రోజురోజుకి మారవచ్చు. (10 రోజులకు మించని)	2. సం॥రాలకు మారవచ్చు (30 సం॥లు) 2మా॥
6. 1) సొంత వ్యవసాయ భూమి కలిగిన వారిని వ్యవసాయదారులు అని ఇతరుల భూమిలో కూలీ చేసే వారిని వ్యవసాయ కూలీలు అని అంటారు.
2) రాసురాసు.... వ్యవసాయదారుల శాతం తగ్గుతూ... వ్యవసాయ కూలీల శాతం పెరుగుతూ వున్నది..
3) 1951 నాడు 72% శాతంగా వున్న వ్యవసాయదారులు 2001నాటికి 54% కి తగ్గింది.
4) 1951 నాడు 28% వున్న వ్యవసాయ కూలీలు 2001 నాటికి 46% పెరిగింది.
(సంబంధిత భావన ఏదైనా నాలుగు వివరణకు 2 మార్కులు)
7. 1. కాలుష్యం పెరిగిపోతుంది....అనారోగ్య సమస్యలు పెరుగుతాయి.
2. సముద్ర మట్టాలు పెరిగి ... చిన్నచిన్న దీవులు మునిగిపోయే ప్రమాదం వుంది.
3. ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలోని మంచు కరిగి.....
4. అకాల వర్షాలు, సునామీలు, అనావృష్టి పరిస్థితులు
5. ఓజోన్ పొర దెబ్బతినే ప్రమాదం కలదు అతిలోహిత కిరణాలు కాన్సర్, చర్మవ్యాధులు కలిగించవచ్చు.
8. 1) భారీ నీటి ప్రాజెక్టులను నిర్మించే బదులు చిన్న నీటి పారుదల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేయాలి.
2) ఏదైనా సందర్భంలో అడవులను నిర్మూలించినపుడు వాటి పరిమాణం మేరకు అంతకంటే ఎక్కువగా మొక్కల సంరక్షణ కార్యక్రమాలు అమలుచేయడం
3) సామాజిక అడవుల పెంపకం పై దృష్టి
4) చెట్లను సరికే వారిపట్ల కఠినంగా శిక్షించాలి.
5) పేపర్ వాడకాన్ని తగ్గించడం
6) రీసైకిల్, రీవ్, రెడ్యూస్ అను పాటించడం....

9. 1. మానవులు తమ ఆహారం కోసం, జీవనోపాధి కోసం సముద్రాలపై ఆధారపడేవారు
 2. మత్స్య సంపదను అందిస్తాయి
 3. ఉప్పు తయారీకి సముద్రాలు ముఖ్యమైనవి
 4. ఇసుక, గులకరాళ్ళు లభిస్తున్నాయి.
 5. వర్షానికి మూలాధారం
 6. క్లోరిన్, ఫ్లోరిన్, అయోడిన్ వంటి ఖనిజాలకు సముద్రాల నుంచి వెలిగి తీస్తున్నారు.
 7. సముద్రాలు అంతర్జాతీయ రవాణాకు మూలం
 8. అలలతో విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు.
 9. ముత్యాలు, రత్నాలు లభిస్తున్నాయి.
 10. చమురు వెలికి తీస్తున్నారు.
- (ఇలాంటి సరైన 4 పాయింట్స్ కు 2 మార్కులు)

SECTION - III

- 10(ఎ) మూడు రకాలుగా 1మా॥
- 1) సంవహన వర్షపాతం
 - 2) పర్వతీయ వర్షపాతం
 - 3) చక్రీయ వర్షపాతం 1మా॥
- ఏదైన ఒక వర్షపాతాన్ని కనీసం నాలుగు సరిఅయిన పాయింట్లతో వివరిస్తే 2 మార్కులు

లేదా

- (బి) భూమి తన అక్షం మీద తనచుట్టూ తాను తిరుగుతుండం వల్ల దాని ప్రభావంతో పవనాలు తన ఊహించిన మార్గం నుండి కొద్దిగా పక్కకు తన మార్గాన్ని మార్చుకోవడం జరుగుతుంది. దీనినే కొరియాలిస్ ప్రభావం అంటారు. 2మా॥
- 1) దీని ప్రభావంతో పవనాలు ఉత్తరార్ధ భూగోళంలో కొద్దిగా కుడి(తూర్పు) వైపుకు, దక్షిణార్ధ భూగోళంలో కొద్దిగా ఎడమ(పడమర) వైపుకు వీస్తాయి.
 - 2) ప్రపంచంలో వాతావరణ తీరులను పవనాలు గణనీయంగా ప్రభావితం చేస్తాయి.
 - 3) చరిత్రను కూడా ప్రభావితం చేసాయి. ఉదా: వాస్కోడిగామ తమ ఓడలను నడపటానికి పవనాలను ఉపయోగించుకుని భారతదేశానికి సముద్రమార్గం కనుక్కోవడం.... యూరోప్ దేశాలు వ్యాపారం... రాజకీయాధికారం పొందటం.. జరిగింది. 2మా॥

- 11.(ఎ) 1. అడవుల పెంపకం చేపట్టడం ద్వారా ప్రవహించే నీటివేగం తగ్గి భూగర్భజలాలు పెరగవచ్చు.
2. కరకట్టల నిర్మాణం
 3. చెక్ డ్యామ్ల నిర్మాణం
 4. చెరువుల నిర్మాణం
 5. వాటర్ షెడ్ డెవలప్ మెంట్ పథకాల అమలు
 6. ఇంకుడు, గుంతల నిర్మాణం
 7. జల సంరక్షణ అవగాహన కార్యక్రమాలు
 8. నీరు తక్కువగా వున్న ప్రాంతాలలో అధిక నీరు అవసరమయ్యే పంటలకు బదులు.... ఆరుతడి పంటలు పండించటం
 9. విచక్షణ రహితంగా గడ్డిని మేపకుండా చూడటం
 10. వాలుకు అడ్డంగా దున్నటం..... లపై వ్యాఖ్యానిస్తే 4మా॥

లేదా

- (బి) 1. అభివృద్ధి ఒకరకంగా పర్యావరణా కాలుష్యానికి విఘటం కల్పిస్తున్న మాట వాస్తవం. అయితే అభివృద్ధి అవసరం అది. సుస్థిరమైనదిగా మార్చుకోవలసిన బాధ్యత మనందరి పై వుంది.
2. ఇంధనాలను పొదుపుగా వాడటం
3. ప్లాస్టిక్ వాడకాన్ని తగ్గించడం
4. పున:వినియోగానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం
5. గనుల త్రవ్వకాల నియంత్రణ
6. భారీ ప్రాజెక్టులకు బదులు చిన్ననీటి ప్రాజెక్టులను నిర్మించడం....
7. హరిత విప్లవం ఉత్పత్తిని పెంచిన అదేవిధంగా పర్యావరణ సమస్యలకు దారితీసింది.... సుస్థిరతకు సేంద్రియ వ్యవసాయమే శరణ్యం...
8. అధిక దిగుబడి విత్తనాలు వాడటం ద్వారా అధిక నీరు అధిక రసాయన ఎరువులు, అధిక పురుగుమందులు వాడవలసి వస్తున్నది. ఇది భూ, వాయు, నీటి కాలుష్యానికి దారితీస్తున్నాయి.

(ఇలాంటి అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేస్తూ విద్యార్థి విశ్లేషించగలిగితే 4 మార్కులు ఇవ్వాలి)

- 12.(ఎ) ఎ) మూడు రంగాలకు సంబంధించి 1972/73 మరియు 2009-2010 ఉపాధి శాతాలు 1మా||
 బి) 11% నుంచి 22% (లేదా) అనగా రెట్టింపు అయింది (లేదా) 100% 1మా||
 సి) వ్యవసాయ రంగం 1 మా||, ఉపాధ్యాయులు,వ్యాపారులు, లాయర్లు..... మొ||నవి 1మా||

లేదా

- (బి) ఎ) ఉష్ణమండల ఆకురాల్చే అడవులు
 బి) శృంగారాకారపు అడవులు
 సి) రోజ్‌వుడ్, ఎబోనీ, మహాగని, గట్టి కలపనిచ్చే చెట్లు
 డి) ఉష్ణమండల ఆకురాల్చే అడవులు

13. (ఎ అండ్ బి) మ్యాప్ పాయింట్

పార్కు - బి

14(డి)	15(సి)	16(ఎ)	17(సి)	18(ఎ)	19(సి)	20(బి)
21(సి)	22(ఎ)	23(సి)	24(సి)	25(సి)	26(బి)	27(బి)
28(సి)	29(డి)	30(బి)	31(ఎ)	32(ఎ)	33(బి)	